

Dannebrogsviden

10 spørgsmål med svar om brug af Dannebrog

Af Søren Cruys-Bagger fra Nationalt videncenter om Dannebrog
Flagkonsulent i Danmarks-Samfundet. Udarbejdet januar 2024.

Dannebrogsviden handler om brug af Dannebrog

Det nationale videncenter om Dannebrog har i 2023 besvaret mange vigtige flagfaglige spørgsmål om Dannebrog og hvordan Dannebrog bør anvendes. Denne udgave af Dannebrogsviden rummer 10 spørgsmål med svar. Spørgsmålene har været sendt til besvarelse i videncenteret. De 10 svar er en bearbejdet og forkortet udgave af den flagfaglige besvarelse som spørgeren har fået tilsendt.

Hvorfor flager roklubben med splitflag fra deres klubhus?

Splitflaget er det officielle danske myndigheds- og statsflag. Det findes i to udgaver. Splitflag med særligt mærke eller splitflag uden særligt mærke. Det særlige mærke eller bogstaver er placeret i flagets øverste stangfelt. Mærket kan også være placeret i et kvadratisk midterfelt der hvor korsets arme mødes (spunsen). F.eks. i de kongelige flag.

Splitflaget anvendes af det danske kongehus, statens civile og militære myndigheder samt institutioner. Splitflag er alene forbeholdt statens myndigheder, styrelser og institutioner. Det er forbudt at flage med splitflag uden tilladelse.

Splitflaget som orlogsflag med særligt mærke, må i visse tilfælde godt benyttes på land. Enkelte foreninger har opnået kongelig tilladelse til at anvende et splitflag med særligt mærke ved klubhuse, på klubstandere, master, bådebroer eller lignende.

Hvordan repareres en flænget fanedug?

Der er behov for at et firma undersøger muligheden for at kunne reparere flængen i fanedugen. Firmaer der dagligt arbejder med flag og faner vil have det fanefaglige grundlag for at undersøge skadens omfang og muligheder for at kunne udbedre skaden. Vær opmærksom på, at fanedugen altid har en længde og en bredde som nøje svarer til fanestangens længde. Derfor må der ikke ændres i fanedugens proportioner ved at klippe flængen væk. Hvis flængen ikke kan udbedres, bør en ny fanedug overvejes.

Hvad skal der ske med den gamle dannebrogsfane?

Når en fane ikke mere skal anvendes som en del af foreningens virke kan den blive hængt op i foreningslokalet som en synlig del af foreningens historie. Dannebrogsfanen skal placeres vandret så fanedugen hænger lodret. Hermed er den synlig og kan fortælle sin egen historie.

Dannebrogsfanen kan overdrages til hovedforeningens museum eller arkiv, hvis et sådant findes. Ellers kan fanen afleveres til det nærmeste lokalhistoriske arkiv. Hvis de ikke vil modtage fanen, kan den afleveres til Danmarks-Samfundets Landskontor. Hvis ingen af disse muligheder lader sig gøre og det fastholdes at afhænde fanen er proceduren den at fanedugen pilles af fanestangen, fanedugen brændes, fanestangen skæres i stykker og brændes, faneplaner overvejes gemt som en del af foreningens historie samt at messingstykkerne sælges.

Hvordan skal der flages på den officielle flagdag 5. september?

Da det er en officiel flagdag, betyder det, at der for statens myndigheder og institutioner er flagningspligt med Dannebrog som splitflag. Flagningspligt med Dannebrog som splitflag gennemføres alene under anvendelse af flagningspligt med Dannebrog. Fra institutioner med flagningspligt gennemføres flagningspligt med Dannebrog som splitflag ved at hejse flaget kl. 08:00 og hale det ned ved solnedgang. Der findes ikke en særlig flagningsprocedure for hvordan flagningspligten skal finde sted i kommunerne. De enkelte kommuner fastlægger selv hvordan flagningspligten skal gennemføres. Skal der medvirke dannebrogsfaner i arrangementet bør regler for opstilling og anvendelse følge de bestemmelser der gælder for de pågældende faner. Der er forskel på om det er militære faner eller

om det er civile foreningsfaner der deltager. Hvis kommunen har en kommunal fane forventes den deltage i begivenheden.

Hvad er danske flagtider?

Dannebrog skal altid flages ved anvendelse af danske flagtider. En dannebrogsvimpel eller en dannebrogstander må være hejst hele døgnet og skal ikke være belyst.

At hejse Dannebrog tidligst kl. 08:00 er knyttet til den praksis og sædvaner der gennem tiderne har været knyttet til statens flagning. Hejs aldrig flaget før kl.08:00 og hal det ned senest ved solnedgang. På dage, hvor solen står op efter kl. 08:00, skal flaget først hejses ved solopgang. Flaget må aldrig være hejst efter solnedgang. Flaget må godt nedhales før solnedgang, hvis det er mest praktisk. Flagning om natten er tilladt, hvis Dannebrog er direkte belyst. Belysningen skal være påmonteret en stang, monteret direkte på flagstangen eller som projektør i umiddelbar nærhed. Anden form for belysning, herunder gadebelysning, belysning af flaget fra en flagstangsknop med LED-lys er ikke tilstrækkelig belysning ved flagning om natten. Flagning med Dannebrog skal se ordentlig ud. At flage er en synlig markering, hvor der gennem flagningen f.eks. fejres en begivenhed, flages på de officielle flagdage og ved dødsfald.

Hvad er flagreglerne i kirken?

Mange steder er det menighedsrådet som sammen med præsterne fastlægger kirkens aktuelle fane-, flag- og flagningsregler. Kirken forventes at flage på de kirkelige flagdage. Mange steder flager man kun når der gennemføres kirkelige handlinger. Praktiske forhold omkring flagning med Dannebrog skal ses i sammenhæng med de ressourcer som der anvises til opgaven. Dannebrog skal behandles respektfuldt, når det synliggøres omkring kirkelige handlinger. Dannebrog skal behandles korrekt. Så holder det længere. Det må ikke blive for slidt eller for falmet. Det må ikke være vådt, når flaget lægges sammen og det skal opbevares på et tørt sted til næste gang flaget skal hejses. Danmarks-Samfundet har udarbejdet hæftet *Brug af faner og flag i kirken – en vejledning*. Hæftet kan hentes på vores hjemmeside.

Må man udsmykke fanen med et logo i øverste stangfelt?

Ja, det må man godt. På en fanedug er det tilladt at trykke eller brodere foreningens logo, navn m.v. Det må ikke dække hele fanedugen. Udsmykningens udformning kræver overvejsler om der er behov for to lag udsmykning i stangfeltet for at undgå at udsmykningen bliver spejlvendt på den anden side af fanedugen.

Hvordan skal en flagknop se ud?

Flagstangen er som regel hvid, når den skal anvendes til flagning med Dannebrog. I toppen af flagstangen er placeret en halvrund eller en løgformet flagknop. Den kan være lavet af træ eller plast. Hvis flagstangen skal flage med Dannebrog, bør flagknoppen være halvrund og rød.

Hvorfor bliver flaget jordslået?

Flaget bør aldrig lægges sammen, hvis det er fugtigt. Ofte kan flaget eller standeren være fugtigt, selvom det ikke har regnet. Flaget må efter nedhalingen ikke røre jorden. Det kan betyde, at flaget bliver jordslået eller der kan afsættes jordfarve på de røde og hvide felter. Et beskidt dannebrogflag er ikke en værdig måde at flage på. Hvis flaget er blevet beskidt, kan muligheden for en rensning af flagdugen undersøges. En flagdug kan renses eller vaskes. Hvis det ikke afhjælper problemet, må det erkendes, at der skal anskaffes et nyt flag.

Må der uden tilladelse flages med et andet lands nationalflag sammen med Dannebrog?

Ja, det må der godt. Højesteret afgjorde den 22. juni 2023, at der ikke er lovhjemmel til at forbyde folk i at flage med andre landes nationalflag. Tidligere skulle man ansøge politiet om en tidsbegrænset tilladelse. Dog bør det andet lands nationalflag og Dannebrog flages fra to flagstænger.

